

SPRAWOZDANIE

z delegacji służbowej do Brukseli,
Belgia

W dniach 18 września do 20 września 2016 uczestniczyłem w posiedzeniu Komitetu Stałego ETUCE (European Trade Union Committee for Education).

HERSC (Higher Education and Research Standing Committee).

Reprezentowałem Krajową Sekcję Nauki NSZZ Solidarność. Nasz kraj był reprezentowany również przez pana Stanisława Rózyckiego przedstawiciela ZNP - wiceprzewodniczącego Rady Szkolnictwa Wyższego ZNP (OPZZ).

Było to ostatnie posiedzenie HERSC w kończącej się kadencji ETUCE.

Ogólna charakterystyka:

W posiedzeniu wzięło udział 29 reprezentantów organizacji związkowych europejskich z 16 krajów – przeważały „stare” kraje UE – 12 osób (W. Brytania, Niemcy, Francja, Włochy, Portugalia, Irlandia, Belgia), z dużą reprezentacją krajów skandynawskich – 8 osób (Szwecja, Norwegia, Finlandia, Dania), skromną „nowych” krajów UE – 6 osób (Rumunia, Łotwa, Chorwacja i Polska) i b. skromną spoza UE – 3 osoby (Serbia, Bośnia i Hercegowina). Nie uczestniczyli niestety (po raz kolejny) reprezentanci związków grupujących pracowników szkół wyższych i instytutów badawczych naszego rejonu, czyli np. Czech, Słowacji, Węgier, Słowenii, Ukrainy, Litwy. Uczestniczyło oczywiście również kilka osób funkcyjnych z EI / ETUCE oraz zaproszeni goście do tematyki systemów emerytalnych.

Obrady prowadził Martin Romer, dyrektor generalny ETUCE, wspólnie z Jensem Jensenem, przewodniczącym HERSC - doświadczeni i sprawni organizacyjnie – w konsekwencji wszystkie planowane punkty programu obrad zostały zrealizowane. Niestety obaj nie będą pełnić funkcji w przyszłości z powodu przejścia na emeryturę (sekretarz Romer) bądź przewodniczenia HERSC już przez dwie kadencje (kol. Jensen). W Prezydium obrad zasiadli również Włoch Alessandro Ariezzi oraz Agnes Roman – w kuluarach traktowani jako kandydaci na VIP-ów ETUCE / HERSC w przyszłej kadencji. Zbliżający się termin konferencji sprawozdawczo-wyborczej ETUCE (grudzień 2016) – co zrozumiałe - zdominował atmosferę obrad i tematykę, w której dominowały kwestie podsumowań i sprawozdań - szczegóły w materiałach dostępnych via Internet pod adresami podanymi w załączniku pt. Draft Agenda (program spotkania) oraz sprawy bieżące.

Sprawy bieżące:

Koncentrowały się głównie wokół czterech kwestii:

1. Sytuacja związków zawodowych w Turcji.
2. Ustanowienie systemu emerytalnego RESAVER.
3. Zasady uznawania EQF - dotychczasowego wykształcenia dla uchodźców (European Qualification Framework for refugees).
4. Propozycje zmian systemowych we współpracy agend EI oraz ETUCE w naszym obszarze działania.

Ad. 1. Po długiej dyskusji i szczegółowej wymianie informacji potwierdzono, że w Turcji mają miejsce represje wobec działaczy związkowych, m.in. szefowa związku (członek HERSC), której grozi więzienie, znalazła się w Niemczech, gdzie stara się o azyl; wiele osób zostało aresztowanych lub/i straciło licencję na nauczanie, w szczególności z uczelni które były w światowej sieci uniwersytetów prowadzonych przez Fethullaha Gulena - rezydującego w USA – domniemanego (przez rząd turecki) przywódcy lipcowego puczu – taka sieć miała swoje placówki nie tylko w Turcji ale m.in. w Bośni i Hercegowinie, na Węgrzech, w Niemczech i kilku innych krajach.

Przedstawiciele związków z Rumunii i Irlandii poinformowali, że osobiście przekazali listy protestacyjne ambasadorom Turcji w swoich krajach. Przewodniczący obrad podkreślił, że istotnym elementem jest polityczno-dyplomatyczna ‘cisza’ w świecie w tej kwestii. Konkluzja była taka, żeby aktualnie nie prowadzić żadnych akcji (bo mogłyby zaszkodzić nauczycielom akademickim i związkom tureckim), natomiast rozważyć ewentualne przyszłe działania solidarnościowe po uzyskaniu informacji od ‘działaczy z Turcji’ jakie formy działań byłyby przez nich sugerowane jako odpowiednie.

Ad. 2. Problematyka emerytur dla ‘mobilnych pracowników sfery nauki’ zdominowała całe spotkanie HERSC. Zaproszeni goście przedstawili założenia i zasady systemu RESAVER oferowanego pracownikom naukowym, którzy przykładowo pracują w grantach lub na kontraktach w ośrodkach badawczych/szkołach wyższych w różnych krajach (np. 3 lata w Hiszpanii, 2 lata w Niemczech, 5 lat we Francji, itp.). Proponuje się utworzenie dla nich jednego konta, na które kierowałiby tzw. odpisy emerytalne różni pracodawcy w różnych krajach. Sprawa jest niezwykle skomplikowana, m.in. z tego powodu, że w różnych krajach są diametralnie różne systemy emerytalne, np. we Francji i Portugalii istnieje formalnie tylko jeden filar emerytalny zarządzany przez służby państwowe.

Informacje o RESAVER zawiera jeden z załączników do niniejszego sprawozdania. Uczestnicy obrad spotkania HERSC ‘przenicowali’ bardzo dokładnie wszelkie aspekty i [problemy (sesja ‘Questions and Answers’ trwała ponad dwie godziny). Przedstawiciele związków z zachodniej Europy wyrażali raczej sceptycyzm.

Jednakże okazało się, że system działa już pilotażowo – przystąpiło do niego 7 instytucji w kilku krajach, m.in. Uniwersytet Wiedeński.

Ad. 3.

Problem został zasygnalizowany jako istotny. Podano informacje, że prace trwają, bez szczegółów jak to jest realizowane aktualnie.

Ad. 4.

Również ten problem został zasygnalizowany – dotyczy on nie tylko szkolnictwa wyższego i nauki ale również oświaty. Związany jest z finansowaniem działań i kompetencjami. Opracowywane są nowe propozycje mające zapobiegać stwierdzonej nieefektywności działania aktualnych struktur ‘nakładających się’ programowo i organizacyjnie. Będą one przedstawione (i zatwierdzone jako stanowisko ETUCE) w listopadzie na ostatnim posiedzeniu ETUCE Committee (w tym Komitecie – nadrzędnym nad HERSC – nasz kraj reprezentował przedstawiciel sekretariatu Oświaty i Nauki NSZZ Solidarnosc). Ta kwestia będzie jedną z najważniejszych na grudniowym kongresie sprawozdawczo-wyborczym ETUCE – odbywa się raz na cztery lata (odpowiednik naszego WZD) – podsumowując kadencję i wybierając nowe władze (jak wspomniano na początku sprawozdania - tym razem muszą być wybrane nowe osoby).

Aktywność:

Na prośbę ETUCE, żeby na potrzeby projektu *Eurydice*, każdy z krajów wypełnił (niezależnie od liczby związków akredytowanych w HERSC) JEDNĄ ankietę informacyjną dotyczącą udziału i możliwości formalnych organizacji związkowych w procesie tworzenia prawa w obszarze spraw pracowniczych w danym kraju - wspólnie z przedstawicielem ZNP spędziliśmy (w przyjemnej atmosferze) kilka godzin realizując tę prośbę (współczując kolegom z krajów, w których jest np. 3-8 organizacji związkowych akredytowanych w HERSC).

Odczucia osobiste:

W przeciwieństwie do poprzednich spotkań HERSC (zgodnie z zasadami dwa razy w roku: wiosna – jesień), charakteryzujących się ‘dynamiką’ wypowiedzi uczestników i energią prowadzących, szczególnie w kwestii planów i projektów na przyszłość – tym razem dominowała raczej atmosfera dużego spokoju i nostalgii – wiele osób się żegnało (koniec kadencji, przejścia na emeryturę. Jak podkreślano w kuluarach – chyba po raz pierwszy obrady nie były przeciągane (z konsekwencją np. lunchu prawie na stojąco), ale każdego dnia program został wyczerpany ‘przed czasem’. Nie było też pierwszego dnia obrad (głównego dnia) tradycyjnej wspólnej kolacji dla wszystkich uczestników (zapewne też miały na to wpływ kwestie finansowe). Większość uczestniczących sprawiała wrażenie czekających na ‘nowe rozdanie’ po kongresie grudniowym.

Również po raz kolejny utkwily mi takie spostrzeżenia: (i) ogromne różnice w formalnych systemach dotyczących spraw pracowniczych w różnych krajach i duże różnice w możliwościach działalności związkowej (stąd celem programu *Eurydice* jest pewne skodyfikowanie tych różnic – pomocne w komunikacji między reprezentantami związków); (ii) większość związków afiliowanych w HERSC nie ma swoich agend ‘wewnątrz’ uczelni czy instytutów; (iii) reprezentanci krajów w HERSC to w zdecydowanej większości pełnoetatowi działacze związkowi, z dużo większymi możliwościami uczestniczenia w przedsięwzięciach HERSC niż działacze autentycznie społeczni (jak w KSN, czy związku Alma Mater w Rumunii); (iv) aktualny skład HERSC - grupy wiekowe reprezentantów i płeć – bardzo podobny do proporcji w naszej Radzie KSN – pewna przewaga mężczyzn i osób w wieku zbliżonym do emerytalnego.

Podsumowanie:

Obrady zakończył Martin Romer podając nieoficjalną informację, że pierwsze w nowej kadencji spotkanie HERSC – w celu ukonstytuowania i wyborów przewodniczącego – jest planowane na (wtorek- środa) 14-15 marca 2017 w Brukseli

Opracował:

Leszek Koszałka

Ważna informacja: integralnym elementem sprawozdania są materiały w załącznikach.